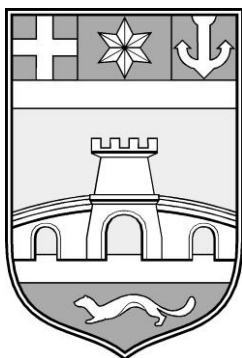

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU,
GOSPODARENJU I ZAŠTITI
ŠUMA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni razvoj Osječko-baranjske županije*
- *"Hrvatske šume"*
Uprava šuma Podružnica Osijek
Uprava šuma Podružnica Našice
Uprava šuma Podružnica Vinkovci
Uprava šuma Podružnica Požega

Osijek, svibnja 2017.

INFORMACIJA O STANJU, GOSPODARENJU I ZAŠTITI ŠUMA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

1. UVOD

Prema Zakonu o šumama ("Narodne novine" broj 140/05., 82/06., 129/08., 80/10., 124/10., 25/12., 68/12, 148/13. i 94/14.), šume i šumska zemljišta dobra su od općeg interesa i ona su u državnom vlasništvu, osim privatnih šuma i šumskih zemljišta. Gospodarenje šumama i šumskim zemljištem je povjereno "Hrvatskim šumama" d.o.o., Zagreb koje su u stopostotnom vlasništvu Republike Hrvatske.

Poslovanje poduzeća karakteriziraju sljedeće specifičnosti:

1. financira se uglavnom prihodom ostvarenim od prodaje drva, usluga prijevoza drvnoj industriji i doprinosa uplaćenih za općekorisne funkcije šuma,
2. dugi proizvodni ciklus (kod hrastovih sastojina on traje 140 - 160 godina),
3. obveza održavanja proizvodne osnove na nepromijenjenoj razini (može se sjeći samo dio prirasta),
4. obveza obnove šuma kako u kontinentalnom tako i na krškom šumskom zemljištu,
5. obveza održavanja i poboljšanja općekorisnih i ekoloških funkcija šuma.

Organizacija "Hrvatske šume" d.o.o. je trostupanjska: Direkcija u Zagrebu, Uprave šuma Podružnice i Šumarije.

Na području Osječko-baranjske županije državnim šumama gospodare:

- Uprava šuma Podružnica Osijek sa šumarijama - Batina, Baranjsko Petrovo Selo, Darda, Tikveš, Đakovo, Levanjska Varoš, Osijek i Valpovo.
- Uprava šuma Podružnica Našice sa šumarijama - Našice, Đurđenovac, Donji Miholjac i Koška.
- Uprava šuma Podružnica Vinkovci sa šumarijama - Mikanovci (dio) i Strizivojna (dio).
- Uprava šuma Podružnica Požega sa šumarijom Čaglin (dio).

Na organiziranju i izvršenju zadataka upravljanja i gospodarenja državnim šumama i izvršenju istih po upravama šuma zaposleno je na dan 31.12.2016. godine ukupno 688 radnika, što je vidljivo iz tablice:

Tablica 1. Struktura zaposlenih

Rbr	Uprava šuma	Zanimanje				Ukupno
		dipl. inženjer šumarstva	šumarski tehničar	proizvodni radnik	prateće osoblje	
1.	Osijek	58	70	133	75	336
2.	Našice	37	59	147	69	312
3.	Vinkovci	4	10	22	4	40
4.	Ukupno	99	139	302	148	688

Izvor podataka: uprave šuma podružnice Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Sukladno članku 15. Zakona o šumama na teritoriju Republike Hrvatske ustanovljeno je jedno šumskogospodarsko područje u cilju osiguranja jedinstvenog i trajnog gospodarenja šumama i šumskim zemljištem. Za šumskogospodarsko područje donosi se šumskogospodarska osnova područja.

Šumskogospodarsko područje dijeli se na gospodarske jedinice koje su prilagođene konfiguraciji terena, prometnicama te organizacijskim potrebama. Za njih se donose osnovne gospodarenja. Osnovom gospodarenja za gospodarsku jedinicu utvrđuje se neposredno gospodarenje, vrsta i opseg radova za idućih 10 godina.

Osnove gospodarenja moraju biti u skladu sa šumskogospodarskom osnovom područja. Osnovu gospodarenja za gospodarsku jedinicu i šumskogospodarsku osnovu područja donose "Hrvatske šume" d.o.o., Zagreb, a odobrava resorno ministarstvo.

Šumama i šumskim zemljištima na kojima postoji pravo vlasništva gospodari se na temelju programa za gospodarenje šumama.

2. ŠUMSKI FOND

Stanje šumskog fonda na području Županije daje se tabelarno. Izvor podataka su osnove gospodarenja za sve gospodarske jedinice na našem području.

U tablici 2. dan je pregled površina šuma i šumskog zemljišta po šumarijama, upravama šuma.

2.1. Površina šuma

Tablica 2. Iskaz šumskih površina

Organizac. jedinica	Ukupno (ha)	Radno dostupno (ha)	Nedostupno (ha)
Batina	10.983,16	4.846,31	6.136,85
Baranjsko Petrovo Selo	7.022,95	4.236,01	2.786,94
Darda	12.415,31	7.935,82	4.479,49
Tikveš	11.724,42	11.724,42	0,00
Đakovo	6.494,58	6.494,58	0,00
Levanjska Varoš	4.611,78	4.611,78	0,00
Osijek	8.388,46	8.100,46	288,00
Valpovo	5.575,26	5.563,72	11,54
Uprava šuma Po Osijek	67.215,92	53.513,10	13.702,82
Našice	3.311,00	3.311,00	0
Đurđenovac	3.670,00	3.670,00	0
Donji Miholjac	8.666,00	8.666,00	0
Koška	9.182,00	9.182,00	0
Uprava šuma Po Našice	24.829,00	24.829,00	0
Mikanovci	260,59	260,59	0
Strizivojna	1.479,74	1.479,74	0
Uprava šuma Po Vinkovci	1.740,33	1.740,33	0
Čaglin	996,11	996,11	0
Uprava šuma Po Požega	996,11	996,11	0
Hrvatske šume ukupno	94.781,36	81.078,54	13.702,82

Izvor podataka: uprave šuma podružnice Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Površine kojima gospodare "Hrvatske šume" i površine privatnih šuma (25.439,84 ha) ukupno čine 120.221,20 ha površina šuma na području Osječko-baranjske županije.

Površine šuma s lijeve obale Dunava u ukupnoj površini od 6.048 ha (Bačke šume) nisu dostupne kao posljedica ratnih zbivanja, a odnose se na iskazanu površinu Šumarije Batina. Ostale nedostupne šumske površine nisu dostupne zbog miniranosti terena i to u površini od 7.654,82 ha, na kojima je računski drvena zaliha 1.050.583 m³ i godišnji etat od 52.952 m³.

Na području Osječko-baranjske županije je 14,46% šumskih površina u državnim šumama nedostupno.

Tablica 3. Iskaz površina šuma

Organizacijska jedinica	Obrasle površine	Neobrasle	Neplodne	Ukupno
	ha			
Batina	8.226,55	711,73	2.044,88	10.983,16
B. P. Selo	5.720,20	1.053,71	249,04	7.022,95
Darda	7.269,10	4.656,60	489,61	12.415,31
Tikveš	4.605,91	5.772,52	1.345,99	11.724,42
Đakovo	5.942,14	414,32	33,69	6.494,58
Levanjska Varoš	4.155,77	431,08	24,93	4.611,78
Osijek	7.324,94	802,38	261,14	8.388,46
Valpovo	5.225,32	289,00	60,94	5.674,98
Uprava šuma Po. Osijek	48.574,36	14.131,34	4.510,22	67.215,92
Našice	3.171,14	79,18	60,85	3.311,17
Đurđenovac	3.436,32	128,1	105,93	3.670,35
Donji Miholjac	8.239,35	337,17	89,16	8.665,68
Koška	8.659,53	293,78	228,87	9.182,18
Uprava šuma Po. Našice	23.506,34	838,23	484,81	24.829,38
Mikanovci	251,22	3,85	5,52	260,59
Strizivojna	1.422,92	35,43	21,39	1.479,74
Uprava šuma Po. Vinkovci	1.674,14	39,28	26,91	1.740,33
Čaglin	970,74	16,20	9,17	996,11
Uprava šuma Po Požega	970,74	16,20	9,17	996,11
Hrvatske šume ukupno	74.725,58	15.025,05	5.031,11	94.781,74

Izvor podataka: uprave šuma podružnice Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Šumovitost županije iznosi 28,93 %, što je znatno ispod državnog prosjeka koji iznosi 44%.

2.1.1. Pregled stanja privatnih šuma na području Osječko-baranjske županije

Dio površina šuma koja je isključena iz površina državnih šuma, a kojima su gospodarile Hrvatske šume d.o.o., UŠP Našice, a za koje su izrađeni Programi za gospodarenje šumama šumoposjednika iznosi 10.090,05 ha. Programi su izrađeni za gospodarske jedinice "Šume gospodarstva Adamovich" i "Šume gospodarstva Petrović". Ove površine vraćene su sljedećim nasljednicima: Marija Theresa Pejacsevich, Nicolas Keglevich, Marco i Ivan Pejacsevich, Paula Marija Pejacsevich, Ladislav i Nikolas Pedro Pejacsevich, Marija Teresa Blanckenstein.

Prema projektu, tada Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva iz 2006. godine, a na temelju satelitskih i orto-foto snimaka utvrđena je površina neuređenih šuma, malih šumskih posjeda od 7.997 ha.

Površine privatnih šuma na području Osječko-baranjske Županije.

Uređene šume, veliki šumski posjedi

- G.J. Faunus Selva 2.879,85 ha
- G.J. Fatuus Selva 2.689,62 ha

- G.J. Gazije Silva	1.063,92 ha
- G.J. Seona Silva	1.666,29 ha
- G.J. Šume Gospodarstva Adamović	1.121,80 ha
- G.J. Adamovich	659,32 ha
- G.J. Šume gospodarstva Baruna Pereira-Arnstein	455,56 ha
- Šume Nadbiskupija Đakovačko-Osječka	
- G.J. Breznica	2.148,71 ha
- G.J. Sjeverni Dilj	2.090,75 ha
- G.J. Vuka	3.576,58 ha
- G.J. Kujnjak-Rakovac-Mačkovac	1.884,81 ha
- G.J. Šume Andabak	621,49 ha
UKUPNO:	20.858,70 ha

Uređene šume, mali šumski posjedi

- G.J.Gornja Baranja	1.226,27 ha
- G.J.Baranjske pridravske šume	386,04 ha
- G.J.Borovik-Dilj	536,15 ha
- G.J.Trumbetaš	229,25 ha
- G.J. Ledenik	1,43 ha
- G.J.Đakovačke šume	467,20 ha
- G.J. Osječke šume	450,18 ha
- G.J. Valpovačke šume	370,32 ha
- G.J. Miholjačke šume	325,82 ha
- G.J. Koškanske šume	147,88 ha
- G.J. Našička Krndija	440,60 ha
UKUPNO:	4.581,14 ha

UKUPNO: Veliki šumski posjedi: 20.858,70 ha

SVEUKUPNO: 25.439,84 ha

Prethodno navedeni podaci o površinama preuzeti iz osnove područja.

2.1.2. Izvršenja radova u 2016. godini u privatnim šumama na području Osječko-baranjske županije

Izvršenje radova u 2016. godini

Sječa i izrada:

POND (Opseg nužne doznake)	5.000,00 m ³
ETAT (Po programu)	153.310,00 m ³
UKUPNO:	158.310,00 m³

Uzgojni radovi:

- Priprema staništa	82,13 ha
- Premazivanje panjeva	138,97 ha
- Popunjavanje	36,16 ha
- Njega pomlatka-mladika	354,60 ha
- Žetva korova	46,90 ha
- Njega pod zastorom stare sastojine	1.074,19 ha
- Čišćenje sastojine-čišćenje koljika	76,36 ha
- Proreda I (do 1/3 ophodnje) dobni razred	121,09 ha
- Doznaka	150.000,00 m ³
- Zaštita šuma (DPS)	50,00 rd
- Održavanje šumskih prometnica	16,900km
- Čuvanje šuma	560,00 rd

2.1.3. Plan radova za 2017. godinu za privatne šume na području Osječko-baranjske županije

Plan radova u 2017. godini

Sječa i izrada:

POND (Opseg nužne doznake)

5.000,00 m³

ETAT (Po programu)

162.500,00 m³

UKUPNO:

167.500,00 m³

Uzgojni radovi:

- Priprema staništa	130,09 ha
- Premazivanje panjeva	248,43 ha
- Popunjavanje	92,61 ha
- Njega pomlatka-mladika	330,60 ha
- Žetva korova	55,41 ha
- Čišćenje sastojine - čišćenje koljika	111,05 ha
- Proreda I (do 1/3 ophodnje) dobní razred	99,54 ha
- Doznaka	167.500,00 m ³
- Zaštita šuma (DPS)	50,00 rd
- Održavanje šumskih prometnica	16,55 km
- Čuvanje šuma	560,00 rd
- Zaštita od štetnih organizama i požara	241,52 ha
- Zaštita skupnim ogradama	13,903 km

Izvor podataka: Viši stručni savjetnik, Savjetodavna služba, Podružnica Osječko-baranjske županije.

2.2. Drvna zaliha i prirast

U sljedećoj tablici daje se prikaz drvne zalihe i prirasta po UŠP za zadnjih pet godina:

Tablica 4. Drvna zaliha i prirast u 1000 m³

UŠP	Zaliha					Prirast				
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Osijek*	8.191,00	8.261,00	8.342,00	8.342,00	8.858,53	321,00	323,00	323,00	322,00	336,59
Našice	7.853,33	7.392,66	7.393,83	6.816,27	6.708,48	215,45	200,66	197,30	177,98	177,67
Vinkovci	396,00	426,00	426,00	426,00	426,00	11,00	12,00	12,00	12,00	12,00
Požega	186,41	186,41	186,41	186,41	186,41	1,989	1,989	1,989	1,989	1,99
Hr.šume ukupno	16.626,74	16.266,07	16.348,24	15.770,68	16.179,42	549,439	537,649	534,289	513,969	528,25

Izvor podataka: Uprave šuma Podružnica Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

* bez Bačkih šuma - lijeva obala Dunava

3. GOSPODARENJE ŠUMAMA

Šume predstavljaju specifično prirodno bogatstvo čije se značenje ne može izraziti samo u gospodarskoj, nego još i više u ekološkoj i socijalnoj vrijednosti. Gospodariti tim resursom velika je obveza prema društvu u cjelini, a to znači racionalno koristiti njene proizvodne mogućnosti, ali uz istovremeno i njenu obnovu.

Kod nas se šumama gospodari na načelima šumarske struke koja se izučava na Šumarskom fakultetu (Zagreb) i Šumarskom institutu (Jastrebarsko). Temeljno obilježje gospodarenja našim šumama je potrajno gospodarenje. Karakteristike takovog gospodarenja su: potrajnost šumskih površina, potrajnost drvne zalihe i potrajnost ekoloških funkcija. Opređeljenje je hrvatske šumarske struke i znanosti za prirodnu šumu i za njen razvoj po ugledu na prašumu. Ovo opređeljenje dobiva sve više poklonika u europskoj šumarskoj struci i znanosti. Šuma koja je očuvala prirodne osobine je najstabilnija, daje najveće i gospodarske i ekološke vrijednosti.

Temeljni zadatak u gospodarenju šumama je uzgajanje šuma, to jest izbor vrste, načina i vremena rada u šumskom ekosustavu, koji će omogućiti da isti daje maksimalnu proizvodnju, stabilnost, a time i samoobnovljivost. Obnova sastojina obavlja se šumskim vrstama drveća koje su na tom staništu autohtone ili udomaćene. Važno je naglasiti da se ne može prirodna sastojina posjeći, a da prije toga nije obnovljena.

Sukladno navedenom, Zakon o šumama obvezuje sve koji gospodare šumama, na provedbu jednostavne i proširene reprodukcije šuma. Jednostavna biološka reprodukcija šuma (po novoj zakonskoj terminologiji Biološka obnova šuma 1 - 9) obuhvaća pripreme radove u obnovi sastojina, sadnju i sjetvu, njegu sastojina, mjere zaštite i čuvanja šuma, doznaku stabala za sječicu, izradu osnova gospodarenja. Proširena biološka reprodukcija šuma (Biološka obnova šuma 10 - 15) obuhvaća pošumljavanje neobraslih površina, te konverziju i sanaciju sastojina, izgradnju i održavanje šumskih prometnica i razminiranje. Gospodarenje obuhvaća i iskorištavanje šuma i šumskih zemljišta, sporednih šumskih proizvoda, lovstvo, te rasadničku proizvodnju.

Uprave šuma na kontinentalnom dijelu obvezne su izdvajati sredstava za jednostavnu biološku reprodukciju (BOŠ 1 - 9) od ukupnog prihoda iskorištavanja šuma onoliko koliko je to potrebno za uspješno izvođenje tih radova, te najmanje 3% za proširenu biološku reprodukciju šuma (BOŠ 10 - 15). Prema Zakonu o šumama ovaj način financiranja primjenjuje se od 2007. i prema njemu se izdvaja, kako je rečeno, najmanje 3% za radove biološke obnove šuma (10 - 15), te za radove biološke obnove šuma (1 - 9) izdvaja se na teret djelatnosti iskorištavanja šuma onoliko koliko je potrebno.

Temeljni akt gospodarenja šumom je osnova gospodarenja. Godišnje gospodarenje šumama temelji se na Godišnjim planovima gospodarenja koje donose "Hrvatske šume" d.o.o., a odobrava ga Nadzorni odbor "Hrvatskih šuma" kao organ upravljanja. Vlada Republike Hrvatske imenuje 6 članova Nadzornog odbora, a 1 člana zaposlenici "Hrvatskih šuma".

Godišnjim planovima gospodarenja planiraju se izvršiti radovi u opsegu najmanjeg prosječnog godišnjeg propisa osnove gospodarenja. Šumarstvo Osječko-baranjske županije iz svojih prihoda ne može osigurati reprodukciju šuma (obnovu šuma) kao i potrebna ulaganja u ceste, građevinske objekte i opremu. "Hrvatske šume" d.o.o. po članku 65. Zakonu o šumama obvezne su izdvojiti šumski doprinos u iznosu 3,5% (za nizinski dio) od cijene drvnih sortimenata na panju, odnosno 5% za brdsko - planinski dio, te općine od posebne državne skrbi. Navedeni šumski doprinos je prihod jedinica lokalne samouprave.

3.1. Obračunati šumski doprinos po gradovima i općinama za 2016. godinu

Tablica 5. Uprava šuma Podružnica Osijek

Općina	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Beli Manastir (5%)	2.954.263,22	147.734,95
Belišće (5%)	259.843,99	9.094,53
Bilje (5%)	18.14.845,43	90.775,96
Bizovac (3,5%)	1.793.378,99	62.769,77
Čeminac (5%)	587.918,65	29.400,09
Čepin (3,5%)	431.875,96	15.105,44
Darda (5%)	5.299.908,71	265.056,81
Draž (5%)	340.275,71	17.017,57
DonjiMiholjac (3,5%)	449.804,25	15.743,76
Drenje (3,5%)	410.517,29	14.368,07
Đakovo (3,5%)	1.564.774,32	54.769,95
Erdut (5%)	5.748.197,82	287.461,84
Gorjani (3,5%)	931.439,92	32.602,77
Jagodnjak (5%)	839.000,69	41.964,95
Kneževi Vinogradi (5%)	1.986.304,99	99.352,05
Levanjska Varoš (5%)	2.914.301,80	145.736,60
Markušica (5%)	10.799,88	539,99

Osijek (3,5%)	557.140,97	19.501,10
Petlovac (5%)	2.770.493,68	38.560,42
Petrijevci (3,5%)	393.281,60	18.771,05
Popovac (5%)	1.495.703,77	74.788,55
Satnica Đakovačka (5%)	362.829,40	18.142,95
Semeljci (5%)	866.394,98	43.324,83
Šodolovci (5%)	595.527,19	29.781,35
Tordinci (5%)	2.260,44	113,02
Trnava (5%)	906.779,15	45.342,68
Valpovo (3,5%)	2.611.158,20	91.404,27
Viškovci (3,5%)	858.474,62	30.046,67
Vladislavci (5%)	38.141,81	1.907,09
UKUPNO	42.795.637,43	1.941.179,08

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Osijek.

Tablica 6. Uprava šuma Podružnica Našice

Općina	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Donja Motičina (3,5%)	536.634,29	18.782,20
Donje Viljevo (3,5%)	1.917.362,86	67.107,70
Magadenovac (3,5%)	4.451.264,00	155.794,24
Valpovo (3,5%)	1.286.269,14	45.019,42
Podgorač (5%)	1.034.533,14	36.208,66
Marijanci (3,5%)	3.770.906,86	131.981,74
Koška (3,5%)	7.886.958,00	276.043,53
Našice (3,5%)	848.934,57	29.712,71
Feričanci (3,5%)	1.677.927,71	58.727,47
Donji Miholjac (3,5%)	469.279,14	16.424,77
Đurđenovac (3,5%)	6.657.618,29	233.016,64
Podr. Moslavina (5%)	1.701.228,80	85.061,44
UKUPNO	32.238.916,80	1.153.880,52

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Našice.

Tablica 7. Uprava šuma Podružnica Vinkovci

Šumarija Strizivojna	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Općina Strizivojna (3,5%)	4.538.043,71	158.831,53
Općina Semeljci (5%)	772.182,40	38.609,65
UKUPNO	5.310.226,11	197.440,65

Izvor podataka: Općine Strizivojna i Semeljci.

Tablica 8. Uprava šuma Podružnica Požega

Šumarija Čaglin	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Grad Našice (3,5%)	1.712.980,28	59.954,31
UKUPNO	1.712.980,28	59.954,31

Izvor podataka: Grad Našice.

Tablica 9. Hrvatske šume ukupno

Osječko-baranjska županija	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
	82.057.760,62	3.352.454,56

Tablica 10. Privatne šume (Faunus Fatus, Faunus Selva, Grof Pejačević i N.B. Adamović)

Općina/Grad	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Našice (3,5%)	5.968.033,71	208.881,18
Podgorač (3,5%)	41.106,57	1.438,73
Đurđenovac (3,5%)	6.464.143,40	226.245,02
Donja Motičina (3,5%)	3.962.878,28	138.700,74
UKUPNO	16.436.161,96	573.826,94

Izvor podataka: Grad Našice, Općine Podgorač, Đurđenovac i Donja Motičina..

Tablica 11. Privatne šume (Sunčane šume)

Općina/Grad	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
Trnava (5%)	2.418.960,60	120.948,03
Levanjska Varoš (5%)	2.737.855,60	136.892,78
Drenje (3,5%)	146.043,71	5.111,53
Satnica Đakovačka (5%)	-	-
UKUPNO	5.302.859,91	262.952,34

Izvor podataka: Općine Trnava, L. Varoš. Drenje i Satnica Đakovačka.

Tablica 12. Privatne šume ukupno

Osječko-baranjska županija	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
	21.739.021,87	836.779,28

Tablica 13. Osječko-baranjska županija sveukupno

Osječko-baranjska županija	Osnovica obračuna (kn)	Iznos obračuna (kn)
	103.796.782,49	4.189.233,84

3.2. Pošumljavanja novih površina za razdoblje 2012. - 2016. godine

Tablica 14. Pošumljavanja novih površina za razdoblje 2012. - 2016. godine (ha)

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
UŠP Osijek	42,43	23,17	52,79	65,65	65,41
UŠP Našice	1,12	-	-	-	-
UŠP Vinkovci	-	-	-	-	-
UŠP Požega	-	-	-	-	-
Ukupno HŠ	43,55	23,17	52,79	65,65	65,41
Ukupno privatne šume	-	-	-	-	
SVEUKUPNO	43,55	23,17	52,79	65,65	

3.3. Prosječni godišnji propis (prema važećim šumsko - gosp. osnovama) jednostavne biološke reprodukcije šuma (BOŠ 1 - 9) i izvršenja 2012. - 2016. godine

Prikaz radova nalazi se u tablici 15.

3.4. Prosječni godišnji propis (prema važećim šumsko - gosp. osnovama) proširene biološke reprodukcije šuma (BOŠ 10 - 15) i izvršenja 2012. - 2016. godine

Prikaz radova nalazi se u tablici 16.

Tablica 15. Prosječni godišnji propis radova BOŠ 1 - 9 i izvršenja 2012. - 2016. godine

Šumarija	Prosječni godišnji propis osnove (ha)			Izvršenje 2012. (ha)			Izvršenje 2013. (ha)			Izvršenje 2014. (ha)			Izvršenje 2015. (ha)			Izvršenje 2016. (ha)		
	Priprema	Poš. i pop.	Njega i čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njegai čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njegai čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njega i čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njega i čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njega i čišć.
Đakovo	20,23	6,03	142,54	9,80		155,30	31,94		267,46	21,38	33,24	138,52	14,98		272,77	64,73	44,10	192,25
L. Varoš	19,17	0,00	59,23			60,64		0,50	30,31		1,00	1,00	60,42		51,17	32,48	5,00	34,10
Osijek	56,58	57,52	140,49	73,22	66,05	125,06	44,98	44,27	130,55	35,64	49,12	72,25	97,95	81,80	105,11	25,93	53,02	240,56
Valpovo	41,62	2,44	72,96			50,87	15,74	42,30	109,20	74,99	35,79	148,06	14,95	19,95	111,66	0,00	0,00	256,10
Batina	8,84	22,19	135,30	24,70	29,59	14,98	18,30	19,08	106,98	102,01	102,01	299,54	64,92	33,46	257,54	22,23	12,84	167,19
B.P.Selo	0,10	0,00	13,94			11,84						2,00			46,32	0,00	0,00	1,00
Darda	9,52	4,56	44,59	17,20		22,97	13,45		101,89	17,00	85,71	102,29	5,00		78,66	8,02	26,93	119,65
Tikveš	0,00	0,00	7,39			20,94			5,60			26,82			6,26	0,00	0,00	16,42
UŠP Osijek	156,06	92,74	616,44	124,92	95,64	462,60	124,41	106,15	751,99	251,02	306,87	790,48	258,22	135,21	929,49	153,39	141,89	1.027,27
Đurdenovac	26,01	5,22	60,10	79,72	2,00	40,27	38,38	37,80	123,83	112,53	147,30	160,78	9,12	19,06	112,72	34,69	101,45	168,08
D. Miholjac	19,51	4,36	96,82	0	0	175,66	0	5,87	35,84	70,06	70,06	74,58	83,46	184,95	263,98	27,88	123,10	229,33
Koška	78,51	64,36	194,30	0	29,59	142,39	26,63	12,10	275,80	53,63	29,04	202,59	63,57	63,71	81,69	121,83	118,34	195,58
Našice	26,32	0,62	62,27	0	0	34,80	0	0	28,39	0	0	25,84	2,21	3,03	60,58	0,64	0,64	56,82
UŠP Našice	150,35	74,56	413,49	79,72	31,59	393,12	65,01	55,77	463,86	236,22	246,40	463,79	158,36	270,75	518,97	185,04	343,53	649,81
Mikanovci	2,86	2,86	6,53	23,28	11,64	8,96	-	-	21,81	-	-	21,81	14,31	14,31	11,64	14,31	14,31	11,64
Strizivojna	10,07	-	57,27	-	-	50,56	100,67	100,67	8,09	100,67	100,67	8,09	-	-	58,49	-	-	58,49
UŠP Vinkovci	12,93	2,86	63,80	23,28	11,64	59,52	100,67	100,67	29,90	100,67	100,67	29,90	14,31	14,31	70,13	14,31	14,31	70,13
Čaglin	12,96	4,15	61,75	10,00	10,00	-	-	0,45	6,05	-	0,96	60,22	-	-	38,51	-	-	38,51
UŠP Požega	12,96	4,15	61,75	10,00	10,00	-	-	0,45	6,05	-	0,96	60,22	-	-	38,51	-	-	38,51
Ukupno HŠ	332,30	174,31	1.155,48	237,92	148,87	915,24	290,09	263,04	1.251,80	587,91	654,90	1.344,39	430,89	420,27	1.557,10	352,74	499,73	1.785,72

Izvor podataka: uprave šuma podružnice Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

Tablica 16. Prosječni godišnji propis radova BOŠ 10 - 15 i izvršenja 2012. - 2016. godine

Šumarija	Prosječni godišnji propis osnove (ha)			Izvršenje 2011. (ha)			Izvršenje 2012. (ha)			Izvršenje 2013. (ha)			Izvršenje 2014. (ha)			Izvršenje 2016. (ha)		
	Priprema	Poš. i pop.	Njega i čišć.	priprema	Poš. i pop.	Njega i čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njegai čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njegai čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njega i čišć.	Priprema	Poš. i pop.	Njega i čišć.
Đakovo	24,08	23,01	24,08	26,35	14,33	26,85	33,01	13,54	4,00	11,72	18,01	32,60	80,88	57,84	17,91	59,36	0,00	49,84
L. Varoš	4,46	4,46	3,11			0,04			2,21	59,30	60,63	186,15	32,94	3,00		5,00	20,00	3,68
Osijek	53,21	75,82	139,67	31,49	24,94	319,17	145,11	132,24	167,8	46,60	65,56	75,12	117,09	132,09	373,17	13,32	103,68	288,01
Valpovo	11,60	15,82	31,85	77,71	51,50	107,37	47,17	72,07	127,33	55,90	23,70	83,03	-	-	113,22	0,00	4,00	64,21
Batina	17,00	34,16	0,00	29,32	84,98	34,33	20,78	28,87	12,34	28,87	77,09	292,80	12,85	45,92	45,48	64,34	60,67	44,25
B.P.Selo	181,22	181,22	52,75	123,55	159,45	147,78	108,28	108,28	227,44	55,73	59,99	103,48	106,46	101,06	192,50	147,76	139,64	223,06
Darda	96,71	96,71	30,42		14,14	91,03	15,59	24,01	79,16	16,04	16,04	176,37	106,14	106,14	187,56	91,20	66,75	192,55
Tikveš	27,01	27,01	28,47	29,04	43,83	65,49	35,54	37,54	72,00		29,94		44,31	44,31	108,44	48,06	56,78	178,80
UŠP Osijek	415,29	458,21	310,35	317,46	393,17	792,06	405,48	416,55	692,28	274,16	350,96	949,55	500,67	490,36	1.038,28	429,04	451,52	1.044,40
Durđenovac	2,75	2,75	1,72	0	0	5,31	0	0	0	0	18,79	0	2,11	0	2,39	5,22	18,50	6,10
D. Miholjac	0,00	0,00	0,00	0	0	1,46	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Koška	5,47	0,00	5,47	0	0	1,00	0	58,45	0	0	43,69	0	7,63	42,97	0	50,52	0,00	3,00
Našice	6,59	6,53	6,53	1,12	1,12	7,10	0	0	0	5,32	5,32	0	0	0	0	6,62	0,62	0,00
UŠP Našice	14,81	9,28	13,72	1,12	1,12	14,87	0	58,45	0	5,32	67,80	0	9,74	42,97	2,39	62,36	19,12	9,10
Mikanovci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Strizivojna	-	-	-	-	-	12,03	-	-	-	0,82	-	-	-	-	-	-	-	-
UŠP Vinkovci	-	-	-	-	-	12,03	-	-	-	0,82	-	-	-	-	-	-	-	-
Čaglin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
UŠP Požega	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno HŠ	430,10	467,49	324,07	318,58	394,29	818,96	405,48	475,00	692,28	280,3	418,76	949,55	510,41	533,33	1040,67	491,40	470,64	1.053,50

Izvor podataka: uprave šuma podružnice Osijek, Našice, Vinkovci i Požega

Radovi jednostavne biološke reprodukcije šuma (BOŠ 1 - 9) obavljani su u skladu s propisima šumsko - gospodarskih osnova. Pošumljavanja novih površina nije bilo.

Radovi proširene biološke reprodukcije (BOŠ 10 - 15) obavljani su u skladu s propisima šumsko - gospodarskih osnova i potrebama na terenu. Pošumljavanja novih površina bilo je na 65,41 ha (UŠP Osijek). Od ukupno posađenih 65,41 ha novih površina bagremom je posađeno 5,00 ha, poljskim jasenom 0,33 ha, hrastom lužnjakom 12,33 ha i euroameričkim topolama 47,75 ha.

Razminiranje novih površina dovelo je do povećanja obima sječa glavnog prihoda, a nakon toga i radova pripreme staništa, sadnje i njege sastojina. Ovo se odnosi samo na UŠP Osijek.

3.5. Prosječni godišnji etat glavnog i prethodnog prihoda i izvršenje u 2016. godini

Na temelju proizvodnih mogućnosti i stvarnog stanja sastojina utvrđuje se etat, to jest ona drvena masa koja se iz šume može posjeći, a da se ne naruši potrajnost gospodarenja šumama. Etat se razvrstava na etat glavnog (sječa šume koja je zrela i predviđena za obnovu) i prethodnog (mlađe sastojine u kojima se vrši njega proredom) prihoda.

Tablica 17. Prosječni godišnji etat (prema važećim šumsko-gospodarskim osnovama) i izvršenje 2012. - 2016. godine

Šumarija	Prosječni propis osnove (m ³)	Izvršenje (m ³)				
	Ukupno (m ³)	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Đakovo	29.071	25.200	36.289	32.585	24.114	24.565
Lev. Varoš	17.618	9.148	11.270	18.105	20.753	18.243
Osijek	41.794	52.815	42.806	48.293	58.278	63.234
Valpovo	26.529	35.501	25.959	15.853	32.547	29.582
Batina	15.217	4.679	18.479	11.942	14.852	11.053
B.P.Selo	47.075	29.457	17.271	25.045	29.765	13.332
Darda	43.067	21.375	46.059	42.460	44.207	33.347
Tikveš	10.662	10.146	9.936	9.868	14.573	17.901
UŠP Osijek	231.033	188.321	208.069	204.151	239.089	211.257
Đurđenovac	26.465	21.345	19.627	20.438	35.892	27.745
D. Miholjac	35.741	33.770	32.143	54.126	19.701	34.790
Koška	60.730	46.168	46.097	53.992	56.669	68.834
Našice	20.863	7.963	10.967	17.111	9.690	2.916
UŠP Našice	143.799	109.246	108.834	145.667	121.952	134.285
Mikanovci	1.944	-	879	879	4.368	4.368
Strizivojna	10.156	5.613	10.242	10.242	10.709	10.709
UŠP Vinkovci	12.100	5.613	11.121	11.121	15.077	15.077
Čaglin	10.036	1.916	7.138	9.144	8.511	8.511
UŠP Požega	10.036	1.916	7.138	9.144	8.511	8.511
Hr. šume ukupno	396.968	305.096,00	335.162,00	370.083,00	384.629,00	369.130

Izvor podataka: uprave šuma podružnice Osijek, Našice, Vinkovci i Požega.

Izvršeni etat u odnosu na propisani etat osnovama gospodarenja kreće se u granicama dozvoljenih odstupanja. Izrađeni drvni sortimenti prodaju se prema planu prodaje koji donosi Uprava Hrvatskih šuma u Zagrebu.

Proizvodi se prodaju putem ugovora ili međunarodnih i domaćih nadmetanja. Ugovore sklapa Uprava društva, a kao osnovni kriterij za raspodjelu trupaca je stupanj finalizacije koju ima neka tvrtka. Robu koja se prodaje na ugovor kupci plaćaju po cjeniku drvnih sortimenata poduzeća, a obveza plaćanja nastaje po isporuci nakon 60 dana.

Smatra se da problem odnosa između šumarstva i drvne industrije i dalje nije adekvatno riješen, odnosno da se još uvijek previše izvozi piljena građa. To bi trebalo sistemski nastojati riješiti tako da se domaća sirovina preradi sa što većim stupnjem finalizacije i na takav način izveze. To se može postići različitim metodama poticajnih mjera, odnosno destimulacijom izvoza piljene građe.

4. ZAŠTITA ŠUMA

Odjel za ekologiju i zaštitu šuma u Hrvatskim šumama d.o.o. Upravi šuma podružnici Osijek i u protekloj 2016. godini je radio, u prvom redu primjenjujući sve pozitivne zakonske propise u svezi zaštite šuma i šumskog zemljišta.

U ostvarivanju tih ciljeva usko smo surađivali sa Šumarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Šumarskim Institutom u Jastrebarskom i Zavodom za zaštitu bilja pri Ministarstvu poljoprivrede.

Zaštita šuma provodila se u skladu s planom za 2016. godinu i potrebama nastalim praćenjem svih uzročnika oštećenja šuma, a isti se ogledaju kroz djelovanje **abiotiskih, biotskih** kao i **antropogenih čimbenika**, pri čemu smo nastojali evidentirati i organizirati praćenje oštećenosti stabala - šuma kao i fenološka motrenja.

Glavni uzročnici oštećenosti šuma su: onečišćenje zraka, vode i tla, promjene prirodnih značajki vodnog režima zbog tehničkih, a poglavito hidrotehničkih zahvata u nizinskim šumama, nepovoljne klimatske prilike, te kukci i biljne bolesti.

4.1. Abiotiski čimbenici

Uprava šuma Podružnica Osijek

Sušenje šuma

Tijekom 2016. god. prema međunarodnom programu po 28. puta izvršena je procjena oštećenosti šuma na četiri plohe. Zdravstveno stanje je stabilno i ne razlikuje se u odnosu na stanje evidentirano u prethodnoj godini na navedenim objektima, tj. ne pokazuje naglo povećanje intenziteta sušenja, iako je taj trend stalno prisutan.

Doznaka sušaca i interventna sječe provedena je u sljedećim šumarijama:

Darda	1.291 m ³
Đakovo	1.359 m
Valpovo	3.124 m ³
Tikveš	1.252 m ³

UKUPNO **7.026 m³**

Navedena masa u odnosu na prošlogodišnju je za 930 m³ manja, ali i dalje upozorava na kontinuiran proces sušenja te i nadalje istu pojavu treba pozorno pratiti kako ne bi izmakla kontroli.

Vjetrolomi, vjetroizvale, snjegolomi

Na području UŠP Osijek, zabilježene su štete uzrokovane ovim abiotičkim čimbenicima.

U šumariji Baranjsko Petrovo Selo 8,21 m³ i u šumariji Darda 6.107 m³, a najveće štete su nastale na području šumarije Osijek, 27. 06. 2016. godine kada je olujno nevrijeme pleglo i polomilo 37.773 m³.

Klima

Završna analiza Svjetske meteorološke organizacije (WMO) pokazuje da je 2016. godina potvrđena kao najtoplija godina u povijesti mjerenja, nadmašivši rekordno visoke temperature zabilježene 2015. godine. Prosječna globalna temperatura u 2016. bila je 0,83 °C viša od dugoročnog prosjeka referentnog razdoblja WMO-a od 1961. do 1990. godine, koji iznosi 14 °C, te oko 0,07 °C viša od rekorda iz 2015.

Analiza zimskih količina oborine izraženih u % prosječnih vrijednosti (1961. - 1990.) pokazuje da su količine oborine većinom iznad višegodišnjeg prosjeka.

Jak mraz je 26. travnja zahvatio sjeverozapadnu, središnju i dio istočne Hrvatske te zaleđe istočne obale srednjeg Jadrana, a nastale su velike štete na šumama, voćnjacima i vinogradima.

Na području UŠP Osijek, od mraza je stradao hrastov pomladak na površini od 1.066 ha, na području 7 šumarija. Štete su procijenjene od 30% do 100%.

Uprava šuma Podružnica Našice

Sušenje šuma

Tijekom 2016. godine na području UŠP Našice koja teritorijalno pripada Osječko-baranjskoj županiji procjena oštećenosti šumskih ekosustava (sušenje šuma) pratila se na dvije bioindikacijske točke (16 x 16 km) u vlasništvu Republike Hrvatske i to na području šumarija Donji Miholac i Koška, a na preostale dvije (šumarija Đurđenovac i Koška) koje su u vlasništvu šumoposjednika, praćenje je izvršila Savjetodavna služba.

Intenzitet sušenja (značajna oštećenost krošanja - oštećeno više od 25% stabala u sastojini) iznosi za sve listače 31,25% (na nivou RH nemamo još podatke). Postotak značajne oštećenosti stabala veći je od prošlogodišnjeg kad je iznosio 22,92%. Razlog ovome je porast značajne oštećenosti hrasta lužnjaka, što znači da se trend sušenja hrasta lužnjaka nastavlja.

4.2. Biotički čimbenici

Uprava šuma Podružnica Osijek

- **Mala topolina sovica** - (*Nycteola revayana asiatica*) štetnik nekih vrsta klonova topola, a i hrasta
- **Žirotoč** - (*Balaninus*)
- **Lisne uši** - (*Aphididae fam. Sp.*)
- **Cigaraš** - brezin, topolin - (*Byctiscus betulae L.*)
- **Štitaste uši** - (*Cooidea fam. Sp.*)
- **Velika topolova zlatica** - (*Melasoma populi L.*)
- **Modra topolova i vrbina zlatica** - (*Plagioderma versicolor L.*)
- **Vrbina i topolova zlatica** - (*Phyllocteta vittellinae*)
- **Šumski hruštevci** - (*Scarabaeidae fa. Sp., Melolontha melolontha i M. Hippocastani*)
- **Veliki topolin staklokrilac** - (*Sessiidae fam. - Trochillium apiformis*)
- **Mali topolin staklokrilac** - (*Sessiidae fam - Sciapteron tabaniformis*)
- **Grbice** - geometride - **Mali mrazovac** (*Geometridae fam. - Operoptera brumata L.*)
- **Veliki mrazovac** (*Geometridae fam. - Hibernija defoliaria L.*)

Niti jedan od navedena štetnika nije ustanovljen u značajnijem broju u šumarijama UŠP Osijek.

Gubar glavonja - (*Limantria dispar L.*)

Populacija gubara u hrastovim kontinentalnim šumama se nalazi u fazi mirovanja i tijekom 2016. godine nije bilo štete od gubara, niti potrebe za tretiranjem, što je prognoza i za 2017. godinu.

Mrazovci

Mrazovci je zajednički naziv za leptire iz porodice Geometridae čije gusjenice u proljeće, istovremeno s otvaranjem pupova hrasta i graba, počinju oštećivati lišće. Prognoza populacije mrazovca za sljedeće vegetacijsko razdoblje radi se praćenjem brojnosti ženki na ljepljivim prstenima u hrastovim sastojinama tijekom rojenja mrazovca (najčešće od studenog do siječnja). Prema podacima dobivenim praćenjem brojnosti ženki mrazovca na ljepljivim prstenima u jesen/zimu 2016/17. mrazovci su se javili bez značajnijih šteta.

Uprava šuma Podružnica Našice

Štetni kukci

Praćenjem stanja zaraženosti šuma gubarom i mrazovcima nije utvrđena značajna zaraženost navedenim štetnicima, te nije bilo potrebe za tretiranjem.

Biljne bolesti

Od biljnih bolesti značajno je za spomenuti pojavu hrastove pepelnice na poniku na području šumarije Koška u površini od 201,82 ha, šumarije Donji Miholjac 238,25 ha i šumarije Đurđenovac 132,93 ha. Pepelnicu je tretirana fungicidom ARTEA PLUS i to atomizerima.

Ostali biotički faktori

Od ostalih biotičkih faktora potrebno je spomenuti suzbijanje glodavaca na području šumarija Koška, Donji Miholjac i Đurđenovac u ukupnoj površini od 230,55 ha sa sredstvom SOREXA CEBO za koje je ishođena posebna dozvola od Ministarstva poljoprivrede.

Uprava šuma Podružnica Osijek

Biljne bolesti (GLJIVE - fungi)

Hrastova pepelnica - (Microsphaera alphitoides Griff et. Maubl.)

Hrastova pepelnica je najznačajnija biljna bolest koja se tijekom 2016. godine javila u hrastovim šumama.

Napad ove bolesti i suzbijanje je vršeno na podmlatku i dijelom na mladiku, traktorskim atomizerima na ukupnoj površini od 136,18 ha s fungicidima Amistar extra 280 SC i Artea plus.

Usljed suše i visokih temperatura s rijetkim i sporadičnim padavinama, tretiranje, tj. zaštita na poniku i pomlatku izvršena je tijekom svibnja i lipnja.

Korištena sredstva u rasadniku bila su: Domark (fungicid), Neemazal-T/S (insekticid), Boundary SW-folijarno gnojivo 100% organsko.

Rak kore - odumiranje kore (*Dothichiza populea Sacc. et. Briard.*); **rđe topola** - (*Melampsora sp., M. alli populina Kleb.* i *M. larici populina Kleb.*) i **smeđa pjegavost topola** - (*Marsonina populi - nigre Kleb.*) predstavljaju i nadalje glavne gljive koje uzrokuje zastoj razvoja i rasta topolovih stabala, gubitak prirasta - drvene mase, kako u sastojinama tako i u plantažama i intenzivnim kulturama topola, uz svesrdno sudjelovanje Tripsa na istim stablima kao djelovanje - prisustvo gljive iz reda *Peronosporales* - rod *Phytophthora*.

Odumiranje jasena (Chalara fraxinea)

Chalara fraxinea je novootkrivena fitopatogena gljiva - uzročnik kronične bolesti koja najčešće završava sušenjem domaćina. Bolest se najčešće pojavljuje na običnom jasenu, no utvrđena je i na poljskom jasenu. S obzirom da je bolest nedavno otkrivena nedostaje još mnogo podataka o detaljnoj biologiji, širenju, geografskoj distribuciji i ekonomskom utjecaju. Bolest napada stabla različitih dobi, a najčešći simptomi su pojava malih nekrotičnih pjega na lišću, granama i deblu, venuće lišća, odumiranje grana i izbojaka u vršnim djelovima krošnje, diskoloracija kore, te odumiranje stabla. Tijekom 2016. godine nastavljeno je intenzivno uzimanje uzoraka iz jasenovih sastojina, jer se bolest brzo širi na cijelom arealu jasena u Hrvatskoj.

4.3. Štete od divljači

U 2016. godini kao i prethodne godine bilo je znatnih šteta. Ove godine najveći su problemi u državnim lovištima privatnih lovoovlaštenika, dok se sve više šteta pojavljuje i u zajedničkim lovištima kojima gospodare lovačka društva.

Razlog sigurno leži u prenamnoženosti divljači i nedovoljnoj zaštiti. Tijekom 2016. godine, nastavljeno je sa provođenjem aktivnosti izrade i obnove potpisivanja ugovora o međusobnoj suradnji između lovoovlaštenika državnih lovišta i lovačkih društava kao lovozakupnika županijskih lovišta s Hrvatskim šumama.

Hrvatske šume d.o.o. ulažu velika sredstva u zaštitu šuma u fazi obnove, ali bez obzira na mjere koje se provode u zaštiti površina od štete koju čini divljač, za štetu je uvijek odgovoran lovoovlaštenik. U slučaju štete lovoovlaštenik zapada u velike poteškoće, jer naknade za učinjenu štetu su velike. U cilju što lakše naknade nastale štete, H.Š. d.o.o. izradili su obrasce izvansudskih nagodbi kao i izgled ugovora o međusobnim pravima i obvezama između H.Š. d.o.o. i ovlaštenika prava lova u koji bi trebalo ugrađivati odredbe izvansudskih nagodbi. Izvansudske nagodbe nisu obvezujuće, ali smatramo da su pomoć u rješavanju problematike šteta koje čini divljač na šumi i šumskom zemljištu, s obzirom da daje mogućnost odrađivanja u protuvrijednosti cijene potrebnih zaštitnih sredstava.

4.4. Glodavci - (miševi i voluharice)

Suzbijanje glodavaca tijekom 2016. godine vršeno je sredstvom Sorex cebo, čiju primjenu je odobrilo Ministarstvo poljoprivrede, koje je izdalo Rješenje od 22. rujna 2015. s rokom izvršenja do 23.03.2016. čime je izdana dozvola za uporabu neregistriranog sredstva za zaštitu bilja radi potrošnje zaliha. Nakon ovog roka, praktično ne postoji sredstvo namijenjeno smanjenju populacije glodavaca.

2016. godina je pogodovala povećanoj brojnosti populacije miševa i voluharica, a što je rezultiralo i znatno većim štetama, osobito u jesenjem i zimskom periodu godine.

4.5. Korovi

Zeljasti korovi kao i nepoželjne vrste drveća i grmlja suzbijani su i ove godine kako u rasadnicima tako i u sastojinama na površini od 211,95 ha. U okviru istih vršena je kemijska njega pomlatka.

5. EKOLOGIJA

Tijekom 2016. godine, sukladno planu investicija izgrađene su ceste Haljevo i Kranjski Dol u dužini od 3,8 km. Na šumarijama je kupljeno i ugrađeno 7.002 m³ kamena, te na taj način izvršena sanacija postojećih šumskih cesta i puteva u dužini 164,40 km.

Osim toga nastavljene su radovi na velikim gradilištima kapitalnih investicija čija je realizacija organizirana na području naše uprave (na šumariji Valpovo i Darda) - koridor Vc, čija je dionica od Osijeka do B. Manastira, točnije do mađarske granice.

Pored navedenog i nadalje se vrši izdavanje posebnih uvjeta građenja, odnosno izdavanja suglasnosti na projekte, kako za rekonstrukcije postojećih lokalnih i županijskih cesta, tako i za gradnju novih, te je tijekom 2016. obrađeno 50 predmeta.

Izdavani su uvjeti građenja za sve objekte koji se grade u šumi ili 50 m do šume, nastojeći ispoštivati zakonom određenu vremensku granicu rješavanja, tj. izdavanja dotičnog dokumenta - pravovremeno i u skladu s čl. 37. Zakona o šumama i Zakona o gradnji.

Fenološka motrenja - u šumi kao i u rasadnicima uredno su vršena, a podaci su poslani na Šumarski fakultet u Zagreb, te na Šumarski institut Jastrebarsko.

Zbrinjavanje otpada

Nadalje se vodi briga o zbrinjavanju svih vrsta ulja i zauljenog otpada (filteri, hidraulična crijeva, zauljene krpe, ambalaža i ambalaža od boja) kao i svih drugih vrsta otpada koji nastaju na području UŠP Osijek. Praćenje svih potrebnih očevidnika se i dalje nastavlja. Unos podataka u bazu Registra onečišćenja okoliša (ROO) izvršen je u propisanom roku.

Kontrola otpadnih voda vrši se prema ugovoru 2 puta godišnje od strane ovlaštene ustanove. Kontrolom provedbe (od strane naše interne kontrole kao i eksperata međunarodne komisije), na temelju FSC-certifikata kojeg posjeduju Hrvatske šume d.o.o., nastoje se **ne koristiti** kemijska kao i tehničko - kemijska sredstva u šumi i na šumskom zemljištu. Obzirom da za dio zaštite od bolesti i insekata nema adekvatne biološke ili kemijske inačice u zaštiti šuma bazira se na primjeni bioloških (Foray 48 B) sredstava.

Zaštita u rasadnicima po zasad donesenim propisima ne ograničava promet, primjenu i korištenje opasnih kemikalija, na temelju činjenice da UŠP Osijek posjeduje objekt - Centralno skladište za kemikalije (rasadnik Višnjevac) sa svim pratećim i zakonom predviđenim inventarom, te je na temelju primjene ispoštivanog članka uspjela ostvariti potrebnu razinu kvalitete u zaštiti šuma i zaštiti djelatnika koji rade s kemikalijama.

U 2016. godini organizirana je izobrazba djelatnika za rukovanje pesticidima, tako je uvjerenje steklo 80 radnika i stručnog osoblja UŠP Osijek.

Potrebno je također naglasiti da je u funkciju hladnjača čija se svrha i namjena treba ogledati u omogućavanju provedbe i primjene sofisticiranijih oblika proizvodnje u šumskom rasadničarstvu.

Protupravna prisvajanja u 2016. god (šumske štete)

Na području Uprave šuma 2016. god. utvrđeno je 104 šumske krađe - bespravnog prisvajanja s ukupnom drvnom masom od 730,70 m³, čija je ukupna vrijednost iznosila po primjeni šumsko odštetnog cjenika 387.195,00 kuna.

Svi slučajevi su evidentirani u Očevidnik šumskih šteta i u skladu sa zakonskom procedurom prijavljeni nadležnoj postaji MUP-a na daljnju obradu. Odštetni zahtjevi su u postupku.

Tablica 18. Podaci protupravnog prisvajanja po šumarijama za 2016. god. UŠP Osijek

Šumarija	Broj slučajeva	Drvena masa m³	Iznos štete u kn
Osijek	18	71,64	57.365
Valpovo	10	128,20	66.423
Đakovo	9	40,40	8.519
L.Varoš	26	170,40	99.385
Batina	5	83,02	51.638
Darda	31	172,30	56.627
B.P.S.	4	62,75	46.618
Tikveš	1	1,97	619
UKUPNO	104	730,70	387.195

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Osijek

Tablica 19. Podaci protupravnog prisvajanja po šumarijama za 2016. god UŠP Našice

Šumarija	Drvena masa m ³	Iznos štete u kn
D. Miholjac	12,50	2.859,22
Đurđenovac	38,94	105.399,52
Koška	62,84	46.550,04
Našice	78,32	57.656,24
UKUPNO	192,40	212.465,02

Izvor podataka: Uprava šuma Podružnica Našice

Ekološke akcije i aktivnosti:

UŠP Osijek bila je zastupljena na radionici "Nacrt Strategije prilagodbe klimatskim promjenama". Svrha projekta je izrada Nacrta nacionalne Strategije prilagodbe klimatskim promjenama za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu i Nacrta Akcijskog plana. Projekt će pomoći u definiranju ranjivih sektora i aktivnosti potrebnih za prilagodbu.

U okviru akcije "Zelena čistka" izvršeno je skupljanje otpada s divljih deponija u šumi. Akcija se održala na području šumarije Darda i Valpovo.

Šumski požar

Tijekom 2016. godine na području UŠP Osijek i Našice nisu evidentirani šumski požari. Protupožarna zaštita izvršavala se sukladno planovima protupožarne zaštite za 2016. godinu.

Škola u šumi

Zbog rastućeg interesa za šumarskom pedagogijom, Hrvatske šume d.o.o pripremile su projekt "Šuma u školi, škola u šumi", koji je započeo tijekom 2013. godine. Projekt je dobio suglasnost za provođenje od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, kao i Agencije za odgoj i obrazovanje, a svrha mu je učenicima na interdisciplinarni način približiti šumu, život u šumi i važnost gospodarenja šumama, a kroz to i posao šumara te naglasiti njegovu važnost u održavanju stabilnih šumskih ekosustava.

U tijeku 2016. godine predavanja i terenska nastava obavljena su u 16 škola i to za uzrast od 2. do 7. razreda. Ukupno je sudjelovalo 42 nastavnika i 631 učenik. Akcija je nastavljena i u proljeće 2017. godine.

6. PODACI O DJELATNOSTIMA LOVSTVA

Na području Osječko-baranjske županije "Hrvatske šume" gospodare s tri lovišta i jednim uzgajalištem divljači. Budući da se lovstvom gospodari na dvije Podružnice slijedi odvojeni prikaz za svaku UŠP posebno.

6.1. Uprava šuma Podružnica Osijek

Uprava šuma podružnica Osijek provodi lovno gospodarenje u državnim lovištima broj XIV/9 "Podunavlje - Podravlje" površine 26.810 ha, br. XIV/1 "Breznica" površine 8.660 ha i broj XIV/18 Milinac površine 3.372 ha, a temelji se na zapisu lovno gospodarskih osnova.

a) Brojno stanje krupne divljači:

- jelen obični 1.772 grla
- jelen lopatar 6 grla
- srna obična 330 grla
- divlja svinja 772 grla

b) Mogući odstrjel krupne divljači:

- jelen obični 554 grla
- jelen lopatar 6 grla
- srna obična 104 grla
- divlja svinja 1.018 grla

c) Smještajni kapaciteti mogući u četiri lovačke kuće (Kondrić, Monjoroš, Čošak šume i Zlatna greda) s 57 ležaja.

Nastavljeno je provođenje monitoringa i terapije liječenja jelenske divljači protiv velikog američkog jetrenog metilja samo na lokalitetu za intenzivni uzgoj jelena običnog "Šeprešhat" u suradnji s Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu (nakon provedenog natječaja o potrebnim uslugama).

6.2. Uprava šuma Podružnica Našice

Uprava šuma podružnica Našice provodi lovno gospodarenje u državnom lovištima broj XIV/2 "Lacić-Gložđe", a temelji se na propisu lovno gospodarske osnove.

a) Brojno stanje krupne divljači:

- jelen obični 60 grla
- srna obična 55 grla
- divlja svinja 50 grla

b) Mogući odstrjel krupne divljači:

- jelen obični 16 grla,
- srna obična 26 grla,
- divlja svinja 60 grla.

c) Smještajni kapaciteti su jedna lovačka kuća sa šest ležaja u Lacićima

7. SMJERNICE BUDUĆEG GOSPODARENJA ŠUMAMA

Šume su jedini prirodni samoobnovljivi resurs i uz svoje općekorisne funkcije zaslužuju brigu cijele zajednice. Gospodarenje šuma se mora temeljiti na načelima šumarske znanosti i zakonskim propisima.

Obnova šuma mora se vršiti na zakonitostima prirodne obnove (oplodne sječe). Umjetna obnova autohtonih sastojina treba se obaviti samo na onim površinama koje se zbog poremećene strukture sastojine i ekoloških uvjeta ne mogu prirodno pomladiti. Prirodne šume su najstabilnije, najotpornije na negativne vanjske čimbenike, proizvode najveću i najkvalitetniju drvenu masu te kompleksno utječu na zaštitu okoliša. Sanacija oštećenih sastojina te uzgojni radovi njege, čišćenja, prorjede i zaštite moraju se provoditi stručno i na vrijeme.

Šume uz rijeke Dravu i Dunav trebaju se rajonizirati, odnosno, na području gdje nema ekonomske opravdanosti intenzivnog uzgoja plantaža i kultura topola i vrba treba održavati prirodnu šumu.

Površine šumskog zemljišta (neobraslo proizvodno) kojih ima 15.025,05 ha na području Županije trebalo bi, tamo gdje su pogodni uvjeti, u idućim razdobljima pošumiti. Isto tako, sva marginalna poljoprivredna zemljišta na području Županije trebalo bi, gdje je to moguće, privesti šumskoj kulturi. To bi trebao biti dugoročan program koji bi osim dinamike izvođenja radova trebao imati osigurane i izvore financiranja radova pošumljavanja izvan propisa osnova gospodarenja.

Kod regulacijskih zahvata vodnog režima treba voditi računa da promjene razine podzemne vode negativno utječu na zdravstveno stanje šuma. Sukladno tome, trebaju se usuglasiti interesi vodoprivrede, šumarstva i poljoprivrede, a u cilju očuvanja i zaštite okoliša.

Naš okoliš ugrožavaju nesavjesni pojedinci stvarajući divlje deponije smeća uz rubne dijelove šuma pa čak i u samoj šumi, kao i nepažljivo paljenje korova.

FSC CERTIFIKAT

"Hrvatske šume" d.o.o. stekle su pravo na prestižni FSC certifikat za gospodarenje šumama. Prema definiciji FSC akreditirana certifikacija znači da se šumom gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima. Ovim je činom okrunjen višegodišnji vrijedan rad mnogih ljudi u ovoj organizaciji koji su uložili veliki trud kako bi se ovaj dugotrajan proces doveo do završnice. FSC certifikat predstavlja veliku čast kojim se međusobno priznaje da je način gospodarenja šumama "Hrvatskih šuma" u skladu sa strogim kriterijima. Ovim hrvatsko šumarstvo ulazi u sam vrh svjetskih trendova, jer s obzirom da je po FSC sustavu certificirana cjelokupna površina državnih šuma, to u svjetskim razmjerima predstavlja izuzetan rezultat.

Što je FSC CERTIFIKAT?

Općenito je prihvaćeno da se bogatstvom šuma i pripadajućom zemljom treba upravljati na način da se poštuju sociološke, ekonomske, ekološke, kulturne i duhovne potrebe sadašnjih i budućih generacija. Štoviše, povećana društvena svijest o uništavanju i degradaciji šuma dovela je do toga da se potrošači žele osigurati da kupovinom drveta i drugih proizvoda šume neće doprinijeti tom uništavanju, već pomoći očuvanju šumskog bogatstva za budućnost. Odgovarajući na takve zahtjeve pojavile su se međunarodne organizacije koje su izradile standarde koje je potrebno zadovoljiti kako bi se steklo pravo na zaštićenu markicu koja onda diferencira proizvode koji su nastali odgovornim gospodarenjem šumama u odnosu na one koji to nisu.

U tom su smislu izrađene procedure kojima se ispituje da li određeni upravitelj šume (pravna ili fizička osoba zadužena za gospodarenje određenim šumskim površinama) poštuje odredbe međunarodno priznatog standarda za certifikaciju. Općenito FSC standard je zasnovan na načelima i kriterijima koje uravnoteženo vode brigu o ekonomskim, socijalnim i ekološkim komponentama gospodarenja šumama. Certifikat može izdati samo od FSC centrale ovlaštena organizacija (u slučaju HŠ to je britanska tvrtka Soil Assocation Woodmark), koja obavlja inspekciju organizacije, te uvidom u dokumentaciju i stanje na terenu utvrđuje stupanj usklađenosti sa standardom. FSC certifikat se izdaje na **pet godina**, a podložan je godišnjim monitoring posjetima.

Što je FSC?

Vijeće za nadzor šuma (**The Forest Stewardship Council - FSC**) je međunarodno tijelo koje pojedinim organizacijama daje dozvolu za izdavanje certifikata i time garantira za autentičnost njihovih nalaza. Cilj je programa FSC da se promovira ekološki odgovorno, društveno korisno i ekonomski održivo gospodarenje u šumama u svijetu na način da se ustanovi opće poznati standard koji će se priznati i poštivati putem Principa odgovornog šumarstva.

FSC je osnovan 1993. godine uz potporu glavnih ekoloških nevladinih udruga, kao što su World Wildlife Fund, Friends of the Earth i Greenpeace. To je nevladina udruga sa sjedištem u Oaxaci, Mexico, certifikate izdaje putem ovlaštenih tvrtki i do sada je izdano oko 450 certifikata u 56 zemalja svijeta. U slučaju "Hrvatskih šuma" taj je certifikat izdala tvrtka Woodmark Soil Assocation iz Velike Britanije.

Certificiranje šuma u "HRVATSKIM ŠUMAMA"

"Hrvatske šume" su aktivno uključene u proces certifikacije od 2000. godine. U početku su nositelji certifikata bile pojedinačne uprave šuma, da bi kasnije u sklopu toga procesa HŠ obavile certifikacijski pregled cjelokupne površine kojom gospodare. Na osnovi toga izdan je zajednički certifikat za cijelu grupu koja se sastoji od 16 članova (Uprava šuma - Podružnica).

Izdavanjem zajedničkog certifikata prestaju važiti četiri pojedinačna certifikata koji su bili izdani za Vinkovce, Delnice, Zagreb i Bjelovar.

Jedinstveni broj certifikata je SA - from/coc - 1212, on vrijedi za sve uprave šuma - podružnice i na njega će se pozivati svi daljnji prerađivači drva koji su sirovinu nabavili od "Hrvatskih šuma". Isti je obnovljen na još pet godina i ima važnost od 17. listopada 2012. do 16. listopada 2017. godine.

Korištenjem certifikata, FSC zaštićenog znaka i COC broja je strogo regulirano pravilima FSC-a i zabranjena je svaka zloupotreba.

GRUPNI SUSTAV CERTIFIKACIJE ŠUMA

U "Hrvatskim šumama" je organiziran grupni sustav FSC certifikacije šuma. U tom sustavu ovlašteni certifikator prenosi na grupnog upravitelja ("Hrvatske šume") koji onda osigurava svojim internim sustavom da se svi članovi grupe (uprave šuma - podružnice) pridržavaju FSC standarda. Grupni sustav FSC certifikacije u HŠ je trenutačno najveći u svijetu. U tom slučaju ovlašteni certifikator (S.A. Woodmark) obavlja monitoring cijele grupe i povremeno slučajno odabranog člana. Ime ove sheme je "Hrvatske šume" - grupna shema za FSC certifikaciju šuma (HŠ - GS).

ZAKLJUČAK

Neophodno intenzivnije razminiranje miniranih šumskih površina. Iz ove Informacije je vidljivo kako je na području Uprave Šuma Podružnica Osijek ostalo još 7.654,82 ha šumskih površina za razminirati. Sukladno prethodno navedenom neophodno je pronaći nove izvore financiranja za razminiranja miniranih šumskih površina kako bi se taj tempo ubrzao, te se predmetnim površinama moglo početi neometano gospodariti.

Sva marginalna poljoprivredna zemljišta na području Županije trebalo bi privesti šumskoj kulturi, kao dugoročni program koji bi osim dinamike pošumljavanja, trebao sadržavati i izvore financiranja radova pošumljavanja izvan propisa osnova gospodarjenja. Na taj bi se način povećala šumovitost naše Županije koja je ispod državnog prosjeka.

Prilikom održavanja edukacija potrebno je skrenuti pozornost na čuvanje šuma, te tu moralnu obvezu prenositi na što veći broj građana. Ovu akciju je nužno početi provoditi od najranijeg doba (vrtić, predškole, škole) u suradnji s ekološkim odjelima pojedinih podružnica, a što je pokrenuto prilikom održavanja edukacija po školama u 2013. godini (Škola u šumi).

Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. godine predviđene su i mjere za razvoj šumarstva, a to su: Mjera 4. Ulaganja u fizičku imovinu u kojoj je moguće ulaganje u šumsku infrastrukturu vezano za razvoj, modernizaciju ili prilagodbu poljoprivrede i šumarstva i Mjera 8. Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma u kojoj se potpore mogu ostvariti za: ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava, ulaganje za konverziju degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura i uspostavu i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture, ulaganje u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda.

Kao korisnici ovih mjera mogu se javljati šumoposjednici, trgovačka društva i druge pravne osobe koje sukladno Zakonu o šumama gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske, udruženja šumoposjednika, jedinice lokalne samouprave, te udruge civilnog društva i druge pravne osobe aktivne u zaštiti prirode.

Korisnici u provedbi mjera imaju mogućnost ulagati u: šumsku infrastrukturu, konverziju degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura, kupovinu strojeva, alata, uređaja i opreme, proizvodnju biomase, izgradnju skladišnih kapaciteta za zaštitu i sušenje drvnih proizvoda, te za marketing šumskih proizvoda. Iz svega nabrojanog je razvidno kako potencijalni korisnici mjera imaju na raspolaganju veliki izbor za ulaganje u šumarstvo.

Koristeći ove mogućnosti ulaganja u sektor šumarstva u znatnoj će se mjeri popraviti uvjeti poslovanja korisnika potpore. Na ovaj način se otvaraju mogućnosti do dolaska sredstava za ulaganje u proces proizvodnje u kojem će se poslovanje korisnika u znatnoj mjeri pozitivno promijeniti.